



# El final del govern italià explicat per Karl Marx

PER MARCELLO MUSTO  
INTERNACIONAL

## El govern d'unitat nacional dirigit pel «tècnic» Mario Draghi ha implosionat a causa d'unes divisions polítiques que l'ex president del Banc Central Europeu ja no podia contenir; abocant així Itàlia a unes noves eleccions on l'extrema dreta podria sortir victoriosa. Què en pensaria Marx?

**P**ocs saben que, entre els molts temes als quals va dedicar el seu interès, Marx també es va ocupar de la crítica de l'anomenat «govern tècnic». Com a col·laborador del *New York Tribune*, un dels diaris de major tirada de la seva època, Marx va observar l'evolució política i institucional que va conduir a la formació d'un dels primers governs tècnics de la història: el gabinet del comte d'Aberdeen, que va durar des de desembre de 1852 fins a gener de 1855.

Els reportatges de Marx destacaven per la seva perspicàcia i sarcasme. *The Times* va celebrar els esdeveniments que van tenir lloc el 1852 com una senyal que la Gran Bretanya es trobava al començament d'una època «a la qual l'esperit partidista marxarà volant de la terra, i el geni, l'experiència, la diligència i el patriotisme seran les úniques qualificacions necessàries per a ocupar un càrrec públic». El diari londinenc instava als «homes de totes les opinions» a donar suport al nou govern perquè «els seus principis compten amb l'assentiment i el suport universal». Arguments similars es van utilitzar al febrer de 2021, quan Mario Draghi, ex president del Banc Central Europeu, es va convertir en primer ministre d'Itàlia.

Al seu article de 1853, *A Superannuated Administration: Prospect of the Coalition Ministry*, Marx es burlava del punt de vista de *The Times*. **El que el gran diari britànic trobava tan modern i apassionant era per a ell una pura farsa.** Quan *The Times* va anunciar «un ministeri format completament per personatges nous, joves i prometedors», Marx reflexionava tot dient que «el món estarà certament desconcertat en saber que la nova era de la història de Gran Bretanya l'encetarà tothom excepte els octogenaris esgotats». Junt amb aquestes valoracions sobre els individus n'hi havia d'altres, de major interès, sobre la seva política: **«Se'ns promet la desaparició total de la guerra de partits, és més, dels propis partits», assenyala Marx.** «Què vol dir *The Times*?» La pregunta és, per desgràcia, massa actual avui dia, en un món al qual el

domini del capital sobre el treball s'ha tornat tan ferotge com a mitjans del segle XIX. La separació entre l'economia i la política, que és el que diferencia el capitalisme dels anteriors modes de producció, ha arribat a un punt màxim. L'economia no sols domina la política, establint la seva agenda i donant forma a les seves decisions, sinó que es troba fora de la seva jurisdicció i control democràtic, fins al punt que un canvi de govern ja no canvia la direcció de la política econòmica i social. Ha de ser immutable.

L'amença de l'extrema dreta representada per Meloni, Salvini i Berlusconi | Font: Wikipedia

Durant els últims trenta anys, el poder de decisió ha passat de l'esfera política a l'econòmica. Les diferents propostes polítiques dels partits s'han transformat en imperatius econòmics que disfressen un projecte altament polític i reaccionari darrera d'una màscara ideològica d'experiència apolítica. Aquesta integració forçosa de parts de l'esfera política dins l'econòmica, vista com un domini separat i impermeable al canvi, és l'amença més greu per a la democràcia dels nostres temps. Els parlaments nacionals, buidats ja de valor representatiu gràcies a uns sistemes electorals esbiaixats i a revisions autoritàries de la relació entre l'executiu i el legislatiu, veuen com se'ls lleven els seus poders, que son transferits al «mercat». Les qualificacions de Standard & Poor's i l'índex de Wall Street —aquests mega-fetitxes de la societat contemporània— tenen un pes incomparablement major que la voluntat del poble. **En el millor dels casos, els governs polítics poden «intervenir» a l'economia (a vegades, les classes dominants necessiten mitigar l'anarquia destructiva del capitalisme i les seves** ^

## **violentes crisis), però no poden posar en qüestió les seves eleccions i normes fonamentals.**

Un representant destacat d'aquesta política va ser l'ex primer ministre italià Draghi, que durant 17 mesos va liderar una coalició molt àmplia que incloïa al Partit Democràtic, al seu vell enemic Silvio Berlusconi, als populistes del Moviment Cinc Estrelles i al partit d'extrema dreta Lliga Nord. Darrere de la façana del terme «govern tècnic» —o com es diu del «govern dels millors» o del «govern de tots els talents»— podem distingir una suspensió de la política. En els últims anys, s'ha arribat a sostenir que no s'han de concedir noves eleccions després d'una crisi política; la política ha de cedir tot el control a l'economia. En un article d'abril de 1853, Assoliments del Ministeri, Marx va escriure que «el Ministeri de Coalició (“tècnic”) representa la impotència en el poder polític». Els governs ja no discuteixen quina orientació econòmica han de prendre. Ara les orientacions econòmiques provoquen el naixement dels governs.

Els últims anys, a Europa s'ha repetit el mantra neoliberal pel qual, per a restaurar la «confiança» del mercat, era necessari procedir ràpidament pel camí de les «reformes estructurals», una expressió que ara s'utilitza com a sinònim de devastació social: en altres paraules, retallades salarials, atacs als drets dels treballadors sobre contractació i acomiadament, augment de l'edat de jubilació i privatització a gran escala. Els nous «governos tècnics», encapçalats per individus amb antecedents a algunes de les institucions econòmiques més responsables de la crisi econòmica, han seguit aquest camí, afirmant que ho fan «pel bé del país» i «pel benestar de les generacions futures». A més, el poder econòmic i els grans mitjans de comunicació han intentat silenciar a qualsevol que ha alçat una veu discordant.

Avui dia, Draghi ja no és el primer ministre italià. La seva majoria ha implosionat a causa de les diferències excessives entre els partits que li donaven suport, i Itàlia anirà a eleccions anticipades el 25 de setembre. **Perquè l'esquerra no desaparegui, també ha de tenir el valor de proposar les polítiques radicals necessàries per a abordar els problemes contemporanis més urgents**, començant per la crisi ecològica. Els últims que poden dur a terme un programa de transformació social i redistribució de la riquesa són els «tècnics» —en realitat molt polítics— com el banquer Mario Draghi. No se'l trobarà a faltar.

